

SIGURNOSNA ANALIZA - SRPANJ 2022

1

U srpnju 2020. ljubljanski IFIMES objavio je jednu od niza dezinformacijskih i netočnih analiza u vezi s izborima u Hrvatskoj (<https://www.ifimes.org/ba/istrazivanja/parlamentarni-izbori-u-hrvatskoj-2020-hrvatska-u-jos-vecem-raskoraku-između-proslosti-i-buducnosti/4605>). Tu smo „analizu“ detaljno analizirali (<https://zagrebsecurityforum.com/analysis/id/3094>) i pokazali da vrvi netočnostima, neistinama i predrasudama koje se od organizacije koja se predstavlja kao znanstvena i stručna ne bi smjelo događati. U međuvremenu ta je organizacija objavila još nekoliko uradaka koji su netočni, neobjektivni, tendenciozni te maliciozni s obzirom na ciljeve koje žele postići.

Posljednja u nizu njihovih kvazi znanstvenih „analiza“ objavljena je 21.7.2022. na temu namjeravanih promjena izbornog zakona BiH i njihovo usklađivanje s presudama međunarodnih¹ i sudova BiH. Ova „analiza“ IFIMES-a, kao i druge kojima su oni navodni autori, počinje s napomenom da se iz „opsežne analize“ (ili bolje rečeno parapoličkih podvala) izdvajaju samo najvažniji i najzanimljiviji dijelovi. Nismo primijetili da su te analize objavljene u njihovom punom sadržaju.

Ni ova „analiza“ kao ni njihovi slični uradci nisu potpisani. Što je i razumljivo jer bi se ozbiljni znanstvenici uistinu sramili potpisati pod ovakav pamflet pun dezinformacija. Zbog toga, a kako bi izbjegli moguće nesporazume, na samom početku želimo definirati pojam dezinformacije kako bi lakše objasnili i dokazali zašto su brojne izjave napisane u „analizi“ IFIMES-a u stvari dezinformacije:

Svjesno iskrivljena, nepotpuna te djelomično ili potpuno netočna obavijest, koje je naručitelj i stvarni autor prikriven, kojoj je cilj da CP, utjecajem na kognitivnoj razini, navede na donošenje odluka koje im nanose štetu, odnosno kratkoročno i/ili dugoročno mijenja njihov KJZ.²

Također je potrebno ponoviti teoreme o dezinformacijama kako bi se lakše razumjelo ciljeve koje dezinformatori ovakvim uracima žele postići:

1. teorem: Ako javnost (korisnik) prima dezinformaciju kao istinitu, onda je dezinformacija istinita po svojim posljedicama.

¹ Kao što su presude Europskog suda za ljudska prava

² Gordan Akrap: Informacijske strategije i operacije u oblikovanju javnog znanja, University of Zagreb, doktorska disertacija, 2011. str 86

2. teorem: Ako javnost (korisnik) prima objektivnu informaciju kao neistinitu, onda je objektivna informacija neistinita (lažna) po svojim posljedicama.³

Iz navedenog proizlazi potreba da se dezinformacije moraju javno prikazati kao takve, identificirati njihovi autori te skrivene namjere jer se jedino na takav način moderna društva i države mogu učinkovito boriti protiv njih sprječavajući njihov mogući negativan utjecaj. Stoga ćemo, pazeći da ne mijenjamo kontekst napisanog sadržaja te da ne manipuliramo rečenicama, izdvojiti nekoliko ključnih dezinformacijskih poruka, ukazati na njihove kratkoročne i dugoročne namjere te identificirati stvarne naručitelje ovih dezinformacija.

1. „Više od decenije američka administracija je Bosnu i Hercegovinu prepustila u brigu EU, koja je više nego očito propustila historijsku priliku da napravi važne iskorake ka prosperitetnoj BiH. Ne samo da se to nije desilo nego je EU danas u BiH napravila identičnu situaciju kao u Ukrajini pred invaziju Rusije. Dosadašnji slijed poteza zvaničnika EU prema BiH također upućuje na prisutnost visokih korupcijskih rizika kao i u slučaju eventualnog nametanja Izbornog zakona BiH.“

Neistina je da je BiH prepuštena EU te da administracija SAD ništa ne pokušava napraviti kako bi riješila brojne i duboke probleme koji opterećuju budućnost BiH a izravno su povezani sa zloporabom izbornog procesa od strane stranaka bh Bošnjaka⁴ koji se vode Velikobošnjačkom unitarističkom politikom. Sjetimo se samo brojnih aktivnosti i rješenja koja je Gabriel Escobar⁵ pokušavao dogovoriti u BiH, ali je uvijek naišao na zid nerazumijevanja, ignoriranja i odbijanja kod Velikobošnjačkih političara. On je i dan danas aktivan u pronalaženju rješenja tih ozbiljnih problema. S druge strane rječnik kojim se u ovoj analizi optužuje EU, čak i za Rusku agresiju na Ukrajinu, prelazi svaku granicu realnog i objektivnog sagledavanja procesa. Namjera autora je potpuno ignoriranje napora EU, koji su u skladu s temeljnim vrijednostima na kojima počiva EU. Stoga se već u prvoj rečenici ove „analize“ treba postaviti pitanje: jesu li autori osobe koje uistinu žele da BiH postane dio EU ili im je izjava da žele da BiH postane dio EU tek eufemizam za stvaranje teokratskog društva, bošnjačke nacionalne države? S druge strane, potrebno je povući neke paralele sa sudjelovanjem SAD u zaustavljanju rata u Hrvatskoj i BiH. I tadašnje djelovanje SAD prema (u ovom slučaju) bh Bošnjacima temeljilo se na želji administracije SAD da pokažu islamskom svijetu da politika SAD nije protuislamska jer, bez obzira što Izetbegović i bh Bošnjaci naprave, SAD će ih zaštititi (<https://www.cia.gov/resources/publications/bosnia-intelligence-and-the-clinton-presidency/>).

³ Miroslav Tuđman: Programiranje istine – rasprava o preraspodjelama društvenih zaliha znanja, HSN, Zagreb, 2012

⁴ U skladu s prihvaćenim prijedlogom kolege prof.dr. Ivice Lučića, u ovom radu ćemo za pripadnike tri konstitutivna naroda u BiH koristiti naziv bh Bošnjaci, bh Hrvati i bh Srbi kako bi potpuno i nedvosmisleno odredili i njihovu pripadnost državi Bosni i Hercegovini.

⁵ <https://www.slobodnaevropa.org/a/gabriel-escobar-intervju-bih/31547877.html>,
<https://ba.n1info.com/vijesti/gabriel-escobar-stigao-u-sarajevo/>

Čak su i tadašnji predstavnici međunarodne zajednice koji su pregovarali s Izetbegovićem znali za njegovu sklonost ka prevrtljivosti i mijenjanju mišljenja⁶.

Autori ne shvaćaju temeljni sustav načela, vrijednosti i uvjerenja na kojima počiva EU: sukobe treba de-eskalirati i rješavati uporabom i snagom argumenata u diplomatskim procesima koji nikad nisu dovoljno dugi dokle god priječe eskaliranje krize i prerastanje u nemire, ulično nasilje, sukobe i ratove. Ako to autori, koji navodno žive u EU ne shvaćaju, ili pak ne žele shvatiti, ako se u svom radu drže načela da je argument snage važniji od snage argumenta, onda takvim „stručnjacima“, „političarima“ nije mjesto u zajednici različitih naroda koji svoje razlike rješavaju razgovorima, a ne prevarama i nasiljem.

2. Daytonski mirovni sporazum ne može sam po sebi donijeti ozbiljne promjene, jer njegova etnička osnova štiti (doslovno) stare političke elite, predvođene gospodarima rata koji su postali vječiti političari. Sve je svedeno na etnicitet, Bošnjaci, Srbi i Hrvati uz snažnu prisutnost kriminala i korupcije. U ovoj formuli nema mjesta za mlade i napredne ljude. U Bosni i Hercegovini ukoliko se ostvare najave o nametanju Izbornog zakona od strane OHR-a na sceni ćemo imati libanonizaciju izbornog zakona. Umjesto sunita, šiita i kršćana kao u libanonskom slučaju, u BiH imamo trajno zacementirane Bošnjake, Srbe i Hrvate.

Opet dio koji vrvi neistinama. Istina je upravo potpuno drugačija. Daytonski mirovni sporazumi, do kojih se došlo zahvaljujući snažnom angažiranju Hrvatske i njenih oružanih, obavještajnih i diplomatskih efektivna u pobjedi na oružanima snagama Srba, na diplomatskom, informacijskom, te kad je to bilo nužno i na bojnopolju, naravno uz pomoć saveznika, bh Bošnjaci bi bili svedeni na manje od ¼ teritorija BiH. Takvu su im sudbinu namijenili Srbi u BiH koje je vodila stranka SDS, čiji je predsjednik i vođa bio Radovan Karadžić. Armija BiH nije mogla izvesti niti jednu oslobodilačku operaciju. Upravo u tome leži sva apsurdnost ovih optužbi na račun međunarodne zajednice posebno na račun EU. Već nekoliko godina jasno je vidljiva snažna suradnja velikobošnjačke stranke SDA sa srpskom strankom SDS, upravo onom strankom koja je predvodila agresiju na BiH i čiju je politiku porazila Hrvatska. To je vidljivo na brojnim primjerima u unutarnje-političkim procesima u BiH. Istaknut ćemo primjer kad je jedan od vodećih dužnosnika SDS-a, Dragan Mektić, u funkciji ministra sigurnosti BiH, 2019. lažno optužio Hrvatsku da radi na islamističkoj radikalizaciji BiH. I to je radio u bliskoj suradnji i dogovoru s tadašnjim i današnjim ravnateljem Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Osmanom Mehmedagićem (ratnim tjelohraniteljem Alije Izetbegovića) o čemu postoje i javno objavljeni dokazi⁷. I danas velikobošnjački SDA i velikosrpski SDS pokušavaju s vlasti svrgnuti SNSD Milorada Dodika (koji uopće nije sudjelovao u srpskoj agresiji na BiH, ali koji autokratski upravlja tom strankom koja ima snažan nacionalni naboj). Uistinu čudni, i nadasve zanimljivi, savezi nastali na realnim političkim odnosima i bliskostima u BiH zbog čega se ne treba čuditi povezivanju HDZ BiH i SNSD. Ono što je iz ovog vidljivo je da uistinu postoje

⁶ Više u knjizi „The Road to Dayton – U.S. Diplomacy and the Bosnia Peace Process, May-December 1995“

⁷ <https://www.maxportal.hr/vijesti/banjalučki-rtrs-razotkrio-aferu-ciji-je-cilj-bio-osramotiti-hrvatsku-predsjednicu/>

radikalni politički krugovi u BiH koji na svaki način pokušavaju radikalizirati situaciju kako bi pokušali protjerati iz BiH sve one koji nisu bh Bošnjaci, koji ne pristaju na njihove ucjene i koji ne vide budućnost u sukobima i netrpeljivostima. Uistinu je potreban snažan angažman međunarodne zajednice na de-radikalizaciji BH društva. S naglaskom na političare koji djeluju s pozicije velikobošnjačkog unitarizma i hegemonizma te koji svojim narativom samo radikaliziraju društvo te ionako složene međunacionalne odnose.

Službeni podaci o stanovništvu BiH (<http://www.statistika.ba/?lang=en>) ne govore o „zacementiranju“ nacionalnih odnosa u korist tzv „građanskog“ društva niti „etničkog čišćenja“. Čak i površni pogled na službene podatke govori da se radi o potpuno pogrešnoj tezi etničkog čišćenja, ali o trendu porasta broja bh Bošnjaka, i smanjivanja broja bh Srba i bh Hrvata u BiH⁸. Što je činjenica koju velikobošnjački unitarizma pokušava iskoristiti kako bi nametnuo vlastiti hegemoniju. Ovaj popis ukazuje i na još jednu bitnu odrednicu BH društva: čak se 96,3% popisano stanovništva izjašnjava pripadnicima jednog od tri konstitutivna naroda. A o konstitutivnosti naroda se u demokratskim državama Europe ne raspravlja niti se problematizira. Posebno ne na način kako to rade velikobošnjački unitaristi. Prijetnjama i silom. Može se, i treba, razgovarati samo o modelima ispunjavanja te ustavne obveze, a ne o njenom ukidanju. Problem ovakve velikobošnjačke unitarističke politike je taj da brojnost jednog naroda smatraju jedinim i isključivim mjerilom za određivanje razine utjecaja i upravljanja nekim društvom i državom. Moderne liberalne demokracije ne prihvaćaju isključivost kao temeljno a posebno ne kao konstruktivno načelo, već ga odbijaju kao izuzetno protudemokratsku totalitarnu ideju koja ne vodi ka izgradnji prosperitetnih društava. I s kojom se ne može ići prema euro-atlantskim integracijama.

Ovakav stav da „oni koji se ne slažu sa mnom su protiv mene i kao takvima im prava koja imaju moraju biti poništena“, 80ih godina prošlog stoljeća doveli su do izrade poznatog Memoranduma⁹ SANU¹⁰, te u pokušaju realizacije odredbi Memoranduma u politici Slobodana Miloševića te krvavoj agresiji Jugoslavije i Srbije na Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu. U današnje je vrijeme to je obilježje politike poznate kao „putinizam“. Naime, „putinizam“ negira pravo na postojanje ukrajinskog naroda, ukrajinske države i traži njihovo asimiliranje, zbog razloga koji su u biti dosta slični razlozima koje u javnom diskursu koriste velikobošnjački hegemonisti.

3. Podrška evropskim integracijama i članstvu u EU kod građana Zapadnog Balkana je u drastičnom padu, tako u Srbiji iznosi svega 44% podrške članstvu te zemlje u EU. EU postaje izvor i moguće novo svjetsko žarište sigurnosnih problema zbog licemjernog i kalkulantskog odnosa naspram Zapadnog Balkana.

Netočno. Nije EU odgovorna za nisku razinu potpore srbijanske javnosti ulasku Srbije u EU nego srbijanska vlast koja „sjedi na nekoliko stolica“ i koja, isto kao i velikobošnjački unitaristi,

⁸ Potrebno je ipak provjeriti koliko od popisanih osoba živi u BiH a koliko ih stvarno više ne živi u BiH.

⁹ <https://www.helsinki.org.rs/serbian/doc/memorandum%20sanu.pdf>

¹⁰ Srpska akademija nauka i umetnosti

javno govori da želi u EU dok s druge strane radi sve da do tog procesa ne dođe. Naime, sustav vrijednosti, načela i uvjerenja na kojima se temelji EU jednostavno ne žele primijeniti na Srbiju i BiH jer bi time vrlo brzo izgubili mogućnost daljnje zloupotrebe vlasti.

Drugi dio izjave predstavlja izravnu prijetnju sigurnosti EU. Posebno kad dolazi od onih koji se jezikom prijetnji rado služe i koriste argument snage kao opravdanje za svoje stavove. Na spomenutoj platformi je Bakir Izetbegović izabran za predsjednika SDA.¹¹ Žele li reći da će ponovo potaknuti islamistički radikalizam? Žele li poistovjetiti islamistički radikalizam i velikobošnjački unitarizam? Znamo koliko je Alija Izetbegović sa svojim najbližim suradnicima bio blizak s islamističkim radikalima i dokazanim teroristima dok su oni bili u sastavu Armije BiH. Ovo je samo dodatni dokaz koji govori o potrebi deradikalizacije velikobošnjačkih politika.

4. Republika Hrvatska je čak u pet presuda Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY) presuđena, da je učestvovala u međunarodnom oružanom sukobu u BiH (agresiji) i u Udruženom zločinačkom poduhvatu (UZP) prema BiH

Navedene presude, kao i brojne druge s tog suda, treba podrobno i u potpunosti pročitati kako bi se mogli donositi kvalitetni i točni zaključci. Izjava iz točke 4 je neistinita stoga što ICTY nikada nije sudio državama (nije imao mandat) a utvrdio je kako najviši hrvatski dužnosnici nisu počinili nikakvo kazneno djelo.¹² Na tom su sudu donošene svakakve odluke prema kojima se mogu donositi različiti zaključci u odnosu na sve sukobljene strane. Ostaje pak jasna povijesna činjenica: Hrvatska je snažno pomagala na svaki mogući način bh Bošnjake čak i kad su isti ugrožavali i napadali bh Hrvate. Bez Hrvatskih oružanih snaga, bh Bošnjaci bi danas bilo osuđeni na Sarajevski pašaluk. To priznaju i SAD u gore navedenim službenim dokumentima. Selektivnost u uporabi argumenata je još jedan od pokazatelja ciljanih dezinformacijskih aktivnosti.

¹¹ Bosna: Tihic i SDA, borba za vlast; 17.1.2008., dopis Veleposlanstva SAD dostupan u Public Library of Diplomacy, ID: 08Sarajevo100_a: „Tihicevi medicinski i politički problemi izazivaju zabrinutost pitanja o smjeru post-Tihiceve SDA. Ako Tihic podnese ostavku ili bude istjeran, gotovo sigurno bi SDA predvođena Izetbegovićem zauzela više nacionalistički stav s kojim će se natjecati Haris Silajdžić i njegova Stranka za Bosnu i Hercegovinu i vjerojatno bi rezultiralo radikaliziranim bošnjačkim biračkim tijelom.“

¹² Tužitelj protiv Jadranka Prlića; Odluka po Zahtjevu Republike Hrvatske za odobrenje za postupanje u svojstvu Amicus Curiae i podnošenje Amicus Curiae podneska, u točki 9 (19. srpnja 2016). „*Raspravno vijeće nije donijelo nikakve konkretne zaključke vezano za sudjelovanje [Tuđmana, Šuška i Bobetka] u UZP-u te ih nije proglasilo krivima ni za kakvo kazneno djelo*“. O analizi presuda više u: Luka Mišetić: Osvjetljavanje presuda Haškog tribunala u predmetu Prlić: Je li Tribunal utvrdio da je Franjo Tuđman odgovoran za etničko čišćenje u Bosni i Hercegovini; National Security and the Future, Vol 18, No 3, 2017, str. 63.-78.; <https://nsf-journal.hr/online-issues/editorials/id/1236>; <https://nsf-journal.hr/online-issues/editorials/id/1237>

5. Danas visoki predstavnik **Christian Schmidt** i OHR rade nešto potpuno drugo u odnosu na vrijeme i mandat tadašnjeg visokog predstavnika **Valentina Inzka**. Christian Schmidt u osnovi radi protiv visokog predstavnika (OHR) iz 2016.godine.

U praksi demokratskih država je da se određena zakonska rješenja, kad se u praksi pokažu nekvalitetnima i štetnima, mijenjaju na bolje. Proces njihove promjene se smatra pozitivnim i korisnim za demokraciju posebno ako je u skladu s prihvaćenim, i već korištenim procedurama. U demokratskim državama se također smatra da je namjerno ignoriranje i neprovođenje pravomoćnih sudskih odluka odraz ne demokracije, hegemonije i zlonamjernosti prema onima koji trebaju dobiti zadovoljstina promjenama zakonodavnog okvira. U ovom slučaju, povratka na izvorišne osnove Ustava BiH iz Dayton koji su nasilno mijenjani upravo od strane bivših OHR. Utvrđene greške se moraju ispraviti. Posebno kad imaju temelj u pravomoćnim sudskim odlukama na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Njihovo neprihvatanje i ignoriranje još je jedan dokaz koja pokazuje koliko je velikobošnjačkom unitarizmu stalo do pristupa EU kao i do BiH kao pravne i funkcionalne državne zajednice.

6. Analitičari smatraju.....

Nekoliko puta se u ovom pamfletu spominje ovakva izjava i pozivanje na neimenovane analitičare. To je praksa i obilježje onih koji nemaju drugih argumenata nego se pozivaju na opću imenicu pokušavajući pridružiti svojim argumentima brojnost „stručnih analitičara“. Argument koji to nije i koji to u ozbiljnim radovima nikad ne može proći kao činjenica. Naime, iza takvih opisa u najvećoj se mjeri krije težnja da se pokaže da osoba koje isto ili vrlo slično misle ima znatno više nego što ih u stvari jest čime se pokušava lažno stvoriti mentalitet neistinite i prividne moći te snage argumenata koji se koriste nakon takvog „dokaza znanstvenosti“.

7. Visoki predstavnik mora biti svjestan, da ustupci Čoviću i Dodiku su ustupci Vladimiru Putinu i Rusiji i veliki rizik da u BiH dođe do obnavljanja sukoba.

Već je pokazano i dokazano: ako surađujete sa Karadžićevim SDS-om (i javno i tajno, kao i za vrijeme srpske agresije na BiH, kao što je to ovdje vidljivo: [https://www.academia.edu/66429155/Istina o Bosni i Hercegovini Dokumenti 1991 1995 Planovi sporazumi izjave o ustavnom ustrojstvu Bosne i Hercegovine 1991 1995 Truth about Bosnia and Herzegovina Documents 1991 1995](https://www.academia.edu/66429155/Istina_o_Bosni_i_Hercegovini_Dokumenti_1991_1995_Planovi_sporazumi_izjave_o_ustavnom_ustrojstvu_Bosne_i_Hercegovine_1991_1995_Truth_about_Bosnia_and_Herzegovina_Documents_1991_1995)), a koji su bili i ostali čvrsti oslonac ruske politike u BiH, onda optuživanje drugih bez konkretnih dokaza, samo govori o onima koji takve optužbe iznose. Kao i o njihovim stvarnim namjerama. O sprezi Rusije i Turske, čak i na vrlo bliskoj razini samih predsjednika Putina i Erdogana ne treba posebno pisati. Poznato je da je Turska izbačena iz projekta razvoja borbenog zrakoplova F-35 upravo

zbog svoje sklonosti Rusiji i kupnji ruskih sustava za protuzračnu zaštitu S-400 usprkos traženjima SAD i zemalja saveznica iz NATO-a da to ne radi¹³.

A sukobe u BiH spominju i potiču samo velikobošnjački unitaristi što je vidljivo po njihovim javno izrečenim izjavama ovih dana. Jedino oni prijete čak i ratnim djelovanjima, Kad su OHR-u prijeli iz SNSD onda se odmah tražila reakcija pravne države (<https://www.slobodna-bosna.ba/vijest/246496/sda-je-odmah-reagovala-prijetnje-smrcu-christianu-schmidtu.html>). Danas, kad se istoj osobi prijete od strane bh Bošnjaka, te su prijete dobrodošle (<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/izborni-zakon-u-bih-christian-schmidt-bakir-izetbegovic-foto-20220725>; <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/u-sarajevu-se-pred-sjedistem-ureda-christiana-schmita-okupilo-2000-prosvjednika-pridruzili-se-i-istaknuti-bosnjacki-politicari-20220725>)

8. NATO ne želi poslati pozivnicu BiH za članstvo

Bilo bi dobro da velikobošnjački unitaristi shvate razloge zbog kojih se ne donosi odluka o pozivanju BiH u članstvo NATO saveza.

9. Dodvoravanje razbijačima BiH i putem nametanja Izbornog zakona je uvod u ukrajinski scenarij i krajnje je vrijeme da SAD i pojedine države EU shvate da su Republika Hrvatska i Mađarska ruski „trojanski konji“ u EU i NATO-u i čak s ciljem izazivanja konflikta u BiH.

Velikobošnjački unitaristi pokazuju da jednostavno nisu niti spremni niti žele biti dio EU. Način na koji komuniciraju, riječi koje koriste, pozivi na nasilje, te uporaba dezinformacijskih tehnika pokazuje njihovu nedoraslost svoj složenosti trenutka pred kojom se nalazi BiH. I to upravo zbog njihove isključivosti i želje za nasilnim nametanjem situacije da u BiH mogu postojati jedino bh Bošnjaci i koji će poduzeti sve aktivnosti, demokratske ali i one nedemokratske da nametnu svoju volju drugima. Optužbe da je Hrvatska „ruski trojanski konj“ u EU nemamo potrebe komentirati. Odnos Ukrajine prema Hrvatskoj to jasno govori (<https://dnevnik.hr/vijesti/svijet/video-pogledajte-kako-je-izgledao-emotivan-susret-plenkovic-a-zelenskog-hvala-vam-na-svemu-sto-cinite---723150.html>). Treba samo znati i htjeti čitati istinite vijesti.

10. (...) a ne da slijedi politiku bivše njemačke savezne kancelarke Angele Merkel i politiku ruskog utjecaja (...)

Politika Angele Merkel se u ovom trenutku ne može realno ocjenjivati jer je puno tendencioznih izjava, kao što su to ove, koje to priječe. Angela Merkel je vodila politiku snažne EU, koja

¹³ <https://balkans.aljazeera.net/opinions/2021/5/6/iskljucivanje-iz-programa-f-35-turska-je-nedacu-pretvorila-u-blagoslov>

počiva na suradnji i komunikaciji, na diplomatskoj i gospodarskoj suradnji s ciljem stvaranja jake i sposobne EU. Ni Hrvatska nije uvijek bila zadovoljna njenom politikom. Ali to ne znači da je ona bila takva kakvom je sad, u biti proruski interesni krugovi žele prikazati, pokušavajući unijeti dodatne podjele u EU u skladu sa svojim interesima.

11. Generalno u najavljenoj odluci OHR-a o izmjenama Izbornog zakona BiH se jednom konstitutivnom narodu (Hrvati) pojačavaju prava na dijelu teritorije u Federaciji BiH, dok se istom narodu umanjuju prava na drugom dijelu teritorije Federacije BiH. Time se diskriminiraju Hrvati u ne-Hercegovačkim kantonima, a Bošnjaci i Srbi u zapadnoj Hercegovini. Opravdanim se postavlja pitanje, šta je sa onima koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici nekog od konstitutivnih naroda? Visoki predstavnik bi definitivno uveo legalizaciju ratnih politika i politike HDZ, gdje su Hrvati većina - princip proporcionalnosti, gdje su brojčana manjina - princip pariteta.

Kad se autori ovakvog pamfleta počnu brinuti za prava Hrvata u BiH, na način na koji se brinu, to istovremeno izaziva podsmijeh ali i ozbiljnu zabrinutost. Upravo je situacija obrnuta. Ovakvim se odlukama jamči pravo bh Hrvatima i bh Srbima da ih neće, kao što je to više puta i dokazano, preglasati bh Bošnjaci matematičkom distribucijom dijela vlastitih glasova i izborom nelegitimnih zastupnika u različita državna tijela. Ukažimo samo na jedan primjer (pored primjera notornog Željka Komšića). Na području Bosansko-podrinjske županije žive 24 osobe koje se nacionalno izjašnjavaju kao bh Hrvati. Na posljednjim izborima za Dom narod Parlamenta Federacije BiH, na listi „Goraždanske stranke“, izabran je Edin Fejzić koji je ukupno dobio 319 preferencijalnih glasova. Što je 13,3 puta više od ukupnog broja glasova Hrvata u toj županiji. Edin Fejzić nije legitimni predstavnik bh Hrvata. Edin Fejzić nije jedini koji je zloupotrijebio trenutne odredbe izbornog zakona koje nisu sastavni dio Daytonskih mirovnih sporazuma na način na koji danas egzistiraju. Promijenjeni su odlukom OHR-a. Koju novi OHR pokušava ispraviti. Problem je u činjenici da bh Bošnjaci ne žele demokratsku i slobodnu BiH. Pokažimo na jednom jednostavnom primjeru razliku između društvenog određenja u Hrvatskoj i velikobošnjačkih unitarista u BiH. Hrvatska na svakim izborima za Sabor bira u svoj sastav i osam pripadnika iz reda nacionalnih manjina koje žive u Hrvatskoj. Oni se biraju u posebnoj XII. izbornoj jedinici. Na stranici <https://www.izbori.hr/site/UserDocsImages/479> dostupi su rezultati izbora za Sabor. Zastupnici iz reda srpske manjine u RH se biraju u prosjeku s oko 8000 glasova. Zastupnik talijanske manjine s manje od 900 glasova. Zastupnik iz reda manjina gdje se nalaze i bh Bošnjaci se bira s nešto više od 1700 glasova. Na izborima se pokazalo da je bilo stranačkih listi koje su ukupno dobile više desetaka tisuća glasova ali zbog izbornih pragova po pojedinim izbornim jedincima nisu dobili i zastupnike. Zamislimo situaciju da se neke od tih stranka dogovore ta da za sljedeće izbore odluče nekoga od svojih članova prijaviti kao kandidate na listama za predstavnike nacionalnih manjina u Hrvatskoj. S obzirom na broj glasova koji na razini cijele Hrvatske imaju, sasvim sigurno bi uspjeli dobiti nekoliko, ako ne i svih osam, u ovo slučaju „manjinskih“ zastupnika. Ovakvu manipulaciju s izbornim procesom i njegovom zloupotrebom bi Hrvatska javnost u potpunosti osudila i ne prihvatila jer bi to bilo izigravanje prava koja Ustav i zakon

daje drugima. Razlika je upravo u tom odnosu: izigravanje i zloupotreba izbornog zakonodavstva gdje većinski konstitutivni narod zloupotrebljava, naknadno definirani, izborni zakon na uštrb drugih konstitutivnih naroda se od tog većinskog naroda prihvaća i tumači kao potreba. Čime se izravno podriva Ustav, ustavni poredak i budućnost BiH kao društva i države. BiH je zbog takvih zlonamjernih aktivnosti i dalje disfunkcionalna država. I takva će ostati dok postoje težnje za njenom radikalizacijom i majorizacijom jednog naroda u odnosu na druge.

Treba jasno naglasiti da Hrvati u BiH nisu manjina nego konstitutivni narod. Jednakopravan po svim pravima kao i bh Srbi i bh Bošnjaci. Drugo je pitanje da velikobošnjački unitaristi žele svesti bh Hrvate, kao i bh Srbe, na status nacionalne manjine. I to je jedno od ključnih pitanja oko kojih se ne može postići konsenzus jer velikobošnjački unitaristi ne drže do potpisanih međunarodnih dokumenata i vode politiku koja teži produblivanju daljnjih podjela u BiH.

12. Najavljena odluka OHR o izmjenama izbornog zakona, bez obzira na njene druge aspekte poput otklanjanja blokada u implementaciji izbornih rezultata, produbljuje etničke podjele u zemlji i povećava diskriminaciju kroz dalje snaženje instituta konstitutivnih naroda i tzv. legitimnog predstavljanja.

Ova odluka sprječava daljnje nametanje nacionalnih podjela i negiranja prava drugih, konstitutivnih i ravnopravnih naroda u BiH. Ovakva odluka smanjuje razinu dokazane zloupotrebe izbornih demokratskih procesa koja se pod parolom „borbe za građansku državu“ svode na velikobošnjački unitarizam. Na onaj unitarizam koji je težio ka stvaranju Velike Srbije i unitarizam koji je pokrenuo proces krvavog raspada Jugoslavije,. Taj unitarizam je šteta i pogibeljan, kako se dokazalo u povijesti, za njegove nositelje i promicatelje.

Legitimnost kao pojam nije takozvani pojam. On ili jest ili nije. S obzirom na presudu Ustavnog suda BiH u „slučaju Ljubić“ (U 23/14), legitimnost je legitiman pojam koji proizlazi iz konstitutivnosti navedene u Ustavu BiH. Velikobošnjački unitaristi su već puno puta pokazali sklonost preslagivanju izbornih podataka i prebacivanje glasača po različitim izbornim jedincima kako bi izbornim inženjeringom postigli maksimum zloupotrijebivši demokraciju u njenoj punini. To se već vidjelo i na različitim izborima u BiH i na posljednjim izborima za grad Mostar.

13. Šta bi se desilo npr. u Njemačkoj kada bi se dva mjeseca prije izbora za njemački Bundestag bila promijenjena izborna pravila?

I ovdje se namjerno postavlja krivo pitanje kako bi se iskoristila metoda dezinformiranja zamjenom teza. Naime, nije pitanje promjene izbornih pravila u Njemačkoj dva mjeseca prije izbora? Pravo je pitanje bi li Njemačka dopustila da se pravomoćne odluke sudova u vezi s utvrđenim izbornim nepravilnostima koje su posljedice protuustavnih, naknadno unesenih, izbornih odredbi ne provode? Bi li Njemačka dozvolila da pojedine stranke namjerno opstruiraju proces demokratizacije društva i države i namjerno ignoriraju sudske odluke? Odgovor je jednostavan: kao i u slučaju svake demokratske države i društva, takva se aktivnost ne bi dozvolila. Ona bi se tumačila onako kako se samo može i mora tumačiti: kao

protudemokratska i hegemonistička protuzakonita djelovanja pod parolom stvaranja „građanske države“.

ZAKLJUČAK

Objavljena „analiza“ IFIMES-a, kao i većina njihovih „analiza“, sadrži cijeli niz dezinformacija te logičkih i činjeničnih pogrešaka zbog kojih se treba upitati o stvarnim namjerama autora i institucije koja stoji iza ovakvih uradaka. Tekst nije objektivan, nije realan, nije točan, nepouzdan je kao izvor podataka, a pritom je mjestimice vrlo konfuzan. Organizacije koje za sebe tvrde da su znanstvene i istraživačke zaboravljaju činjenicu izrečenu u poslovice "historia, (est) magistra vitae". Autori ovog pamfleta, tzv. „analitičari“, nisu ništa naučili iz krvavog raspada Jugoslavije i srpskih agresije na Sloveniju, Hrvatsku, BiH te kasnije na Kosovo i Crnu Goru. Stavovi koje zastupaju, način kako ih opravdavaju, narativ kojim inzistiraju na prihvaćanju jedino njihovih zahtjeva, prijetnje koje upućuju neodoljivo podsjećaju na sve ono što smo već vidjeli u bivšoj Jugoslaviji od 80ih godina: od pisanja memoranduma SANU, inzistiranja na politici „jedan čovjek-jedan glas“, negiranja postojanja (a time i njihovih prava) drugih i drugačijih, prijetnji sukobima i ratovima. To je retorika koja je dovela do krvavog raspada Jugoslavije. To nije retorika koja je bila nazočna u tadašnjoj Češkoslovačkoj republici. To je retorika netolerantnih, isključivih, nedemokratskih, neznanstvenih, tendencioznih, totalitarnih struktura, organizacija i osoba.

Isto kao što su umni i znanstvenim načelima dosljedni znanstvenici uspjeli dokazati da naš solarni sustav nije geocentričan nego heliocentričan, tako i velikobošnjački unitaristi moraju shvatiti da se u središte integrativnih procesa u BiH mora staviti interes BiH i svih njenih stanovnika (pripadnike tri naroda i manjina) a ne samo bh Bošnjaka. Moraju shvatiti da u BiH žive, djeluju i rade tri jednakopravna konstitutivna naroda, i s manjinama kojih je tek nešto više od 3%, zajedno trebaju graditi budućnost BiH. I to za pripadnike svih naroda i manjina.

Građansko društvo koje velikobošnjački unitaristi zagovaraju nije građansko društvo koje se kao takvo podrazumijeva u Europi (koje je nastalo na temelju nacionalnih država). Njihovo viđenje građanskog društva je sve samo ne građansko. Ono je etnocentrično, predstavlja spoj velikobošnjačkog nacionalizma, socijalističkog etatizma, jugoslavenskog unitarizma i (pan)islamizma¹⁴, zanemarujući i ignorirajući postojanje drugih i drugačijih. Upravo ono društvo kakvo su velikosrbi htjeli dobiti transformacijom Jugoslavije u Veliku Srbiju. Takvom politikom velikobošnjaci koji se protive demokratizaciji društva, pokazuju da niti shvaćaju niti žele prihvatiti cijeli onaj sustav načela, vrijednosti i uvjerenja na kojima počiva EU, gdje je različitost svojstvo i osobina koja spaja, a ne razdvaja, da se budućnost gradi zajedničkim djelovanjima, da se izazovi rješavaju razgovor te iskrenom i otvorenom komunikacijom a ne prijetnjama nasiljem, sukobima, ubojstvima, ratovima. Te osobe koje u svojim istupima

¹⁴ Gdje bi još trebalo dodati i pojedince i skupine koji su bez jasnog identitetskog određenja ali s jasnim osobnim interesima.

pozivaju na nasilje trebaju shvatiti da se u Europi odavno i shvatilo i prihvatilo da osobe koje se u javnom nastupu koriste takvim rječnicima ne smatraju pouzdanim ni sigurnim partnerima. I da se penaliziraju.

Iz konstitutivnosti triju naroda nužno proistječe i njihova međusobna ustavnopravna i institucionalna jednakopravnost. I legitimnost. Bez legitimnosti nema demokracije. Nema suradnje na pozitivnim osnovama. A osnovna svrha izbornog zakona je osigurati legitimitet (ustavnost) i legalitet (zakonitost) izabranih političkih predstavnika. A to velikobošnjački hegemonistički elementi očito ne žele.

Bez dogovora tri konstitutivna naroda u BiH nema bolje budućnosti za BiH. Svako drugačije, posebno nasilno, nametanje jedne istine vodi kao ozbiljnim sukobima i izazovima. Zato ponavljamo: u EU se razgovor i dogovor o izazovima smatra nužnim i jedinim načinom rješavanja tih izazova. Bez prijetnji, prisile, netolerancije, ucjena. To bi bar trebali znati oni koji žive i rade u EU, koji pišu ovakve pamflete, a koji još očito nisu prihvatili europski sustav vrijednosti.

Još je 2016. u jednom od objavljenih članaka u časopisu National Security and the Future na temu BiH napisano u zaključku ono što se i danas događa te što prijeći demokratizaciju BiH. Stoga ćemo cijeli zaključak prenijeti¹⁵:

„Hipotezu o Bosni i Hercegovini kao nedovršenoj državi i podijeljenom društvu, bez naznaka kako bi se uskoro mogao postići temeljni konsenzus predstavnika tri naroda o zajedničkim vrijednostima kao legitimacijskoj osnovi demokratskog političkog poretka, nije moguće opovrgavati ukazivanjem na etnonacionalističke politike najznačajnijih političkih stranaka, a prevladavanje takvog stanja zazivati poštivanjem načela građanstva, što je ključni bošnjački argument u suprotstavljanju razgovorima o ustavnoj reformi. Također, nemoguće je doći do prihvatljivog rješenja ni srpskom čvrstom obranom entitetske paradržavnosti. Bosanskohercegovački Hrvati pokazuju se kao najveći postdejtonski gubitnici, budući da u entitetskom parlamentu teško mogu utjecati na donošenje političkih odluka i preostaje im samo načelo veta na odluke od vitalnog nacionalnog interesa. U takvom neravnopravnom položaju i interpretacija vitalnog nacionalnog interesa u pravilu se odvija u uvjetima stalne napetosti. Nacionalne i konfesionalne podjele u BiH povijesno su ukorijenjene i ne treba im pridavati normativistički karakter, već je prihvatiti kao činjenicu i tek u međusobnom dijalogu može se vidjeti je li presudna kada je riječ o nemogućnosti uspostave političke zajednice kao ključnog uvjeta funkcioniranja političkog sustava. Dakle, posve je razvidno kako u BiH trenutačno egzistiraju tri zasebne političke zajednice kao i tri različita viđenja razvoja demokracije koja se ne može uspješno razvijati bez državnog uređenja koje će biti prihvatljivo svim konstitutivnim narodima. Nadalje, uvažavajući

¹⁵ <https://nsf-journal.hr/online-issues/focus/id/1216>

potencijalnu opasnost od daljnje dezintegracije, nema znanstvenih argumenata kako bi koncept federalizacije udaljio višetličku BiH od uspostave političke zajednice, već se uglavnom u javnom prostoru „ratuje“ uvriježenim metaforama i dezinformacijama. Štoviše, mišljenja smo, ukoliko postoji mogućnost konstitucije legitimne političke zajednice, onda je federalizacija uz jačanje državnih institucija, jedini put prema integraciji. Grupni identiteti ne mogu se potisnuti ili izbrisati građanskim individualističkim određenjima, oko čega se danas slažu i suvremeni liberalni teoretičari. Pitanja povijesnog nasljeđa i njihovih interpretacija imaju iznimnu važnost za jednu etničku skupinu, a ključno je pitanje mogu li u skoroj budućnosti svi konstitutivni narodi u BiH postići suglasnost o onim zajedničkim vrijednostima nužnim za uspostavu političke zajednice. Demokracija sigurno nije upitna vrijednost, ali svakako je nedostatna i svoju je važnu simboličku ulogu odigrala 90-ih godina kada se urušavao autokratski jednopartijski režim. Ne držimo mogućim ni konsenzus oko načela ZAVNOBIH-a kao integracijske vrijednosti, isto kao što se na obzoru ne nazire neki novi „ujediniteljski politički mit“.¹⁶

Budućnost BiH je u potpuno ostvarenoj konsocijacijskoj demokraciji. Ni manje ni više od toga. Nadamo se da za demokratsku Bosnu i Hercegovinu, pravnu i prosperitetnu državu za sva tri naroda i manjine koji u njoj žive još uvijek ima vremena. I nade.

Dodatno pitanje koje se postavlja (nakon ovog kao i niza drugih dezinformacijskih testova i „analitičkih uradaka“) je zaslužuju li ovakve interesne organizacije biti dio međunarodnih organizacija kojima je cilj gradnja a ne razgradnja, istina a ne neistina, točnost i potpunost, a ne netočnost i djelomičnost. Ovakvi pamfleti pokazuju i dokazuju ispravnost naše namjere o osnivanju IIHS kao nevladine, nestranačke, neprofitne udruge građana koji se bore protiv dezinformacija kojima se pokušava obasipati hrvatski i međunarodni javni prostor.

Zagreb, 26.srpanj 2022.

Doc.dr.sc. Gordan Akrap
Institut za istraživanje hibridnih sukoba

¹⁶ Vedran Matošić: Bosna i Hercegovina – Nedovršena država, podijeljeno društvo, i nemogućnost konstituiranja političke zajednice, National Security and the Future, Vol 17, No 3, 2016, str. 7-30, <https://nsf-journal.hr/online-issues/focus/id/1216>